

פרשת המבול - לכולם יש מקום כאשר יש אהבה.

עונש מוות הוא אחת מצורות הענישה החמורות ביותר שיכולה החברה להטיל על מבצע עבירה. להווי ידוע, ברוב הארצות הדמוקרטיות אין עונש המוות נהוג כיום. ישנן מספר אמנות בינלאומיות האוסרות על עונש המוות. מספר ארגונים בינלאומיים מתנים את ההשתתפות בהם באיסור על עונש המוות, ביניהם האיחוד האירופי ומועצת אירופה. עונש מוות בישראל, להוציא בזמן המנדט הבריטי, שהיה עונש המוות עונש חובה על עבירת רצח, או במקרים קיצוניים כמו הרוצח הנאצי אייכמן, עונש מוות נחשב ללא מוסרי בעליל. וקשה אז... מה כן נחשב למוסר בעיני אותם אירגונים הומאניטריים המתנגדים? האם למשל במקרא הרוצחים המתועבים של משפחת פוגל היושבים בבתי הכלא ונהנים ממנעמי משלמי המיסים האם זה כן מוסרי?

בפרשת נח, על רקע חטא האנושות, אלוקים מקבל החלטה להשמיד, כמעט את כל האנושות. "וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ". כיום, ברור כשמש, שהחלטה זאת של אלוקים, לא הייתה עוברת בבג"ץ, בשום מקרה. בטענה שזה אינו מוסרי בעליל. ברם, נראה שדווקא עונש כזה חמור המטיל אלוקים על האנושות מלמד אותנו, באופן פרדוקסאלי, לא על חוסר ערך בחיי האדם אלא על גודל ערך חיי האדם. דור המבול, פגעו ורמסו, ברגל גסה, את אתוס האחריות האישית, כבוד האדם מעצם היותו אדם שנברא בצלם אלוקים. אגב, חטאו של דור המבול מוסבר כבר בפרשת בראשית באותה ירידה שהולכת בה האנושות ויורדת דור אחר דור. מרצח קין, בני האלהים הלוקחים להם נשים מכל אשר בחרו. מישהיה גדול מחברו עושק את חברו ואין מציל מידם. והולכת התמונה ומשחירה ומאפילה עד לסוף פרשת בראשית. "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום. בפרשתנו אומר אלוקים לנח "ויאמר אלהים לנח קח כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם (בראשית ו' י"ג).

אר יוחנן: בוא וראה כמה גדול כוחה של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר: כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ. [רש"י, עפ"י סנהדרין ק"ח א'] נמצאנו למדים בעזרת חז"ל שדור המבול השחית מעשיו עד שלא הניח מידה רעה בחטאים החמורים. אבל מהו החטא החמור שאלוקים אפילו לא חושב להביא אותה להתייעצות בבג"צ? ואהבת לרעך כמוך. "כאשר אהבתנו הייתה עזה" אומר איש אחד בגמרא "היינו שוכבים על חודו של סיף. עכשיו מיטה של ששים אמה אינה דיה לנו (סנהדרין ז, ע"א): אחד הנסים שהיו בירושלים מתארת המשנה בפרקי אבות "המשנה מתארת את העלייה לרגל כחגיגה גדולה, שבה היו מקשטים את העולים לרגל, שרים ומנגנים. מקובל כי בזמן העלייה לרגל הייתה צפיפות עצומה בירושלים. מקורות מהתקופה של סוף ימי בית שני טוענים כי המספרים הגיעו למאות אלפי ואף מיליוני עולי רגלמעולם לא אמר אדם ברם, אומרת המשנה: "מעולם לא אמר אדם, צר לי המקום שאלין בירושלים". למה לא הייתה צפיפות משום שהייתה אהבה. לכן כאשר אלוקים מחליט להביא מבול על מקום המלא חמס וגזל, עולם הרוס הרס. בני האדם הביאו זאת על עצמם. רוצח נתעב שאינו מתנצל ואף מעיד ומצהיר שהוא מוכן לחזור לעשות זאת שוב פרשת המבול, להערכתך, מלמדלת אותנו שרוצח זה הביא לעצמו עונש מוות ובאופן פראדוקסאלי זה הדבר ההומאני ביותר. את התיקון לערך זה אנו לומדים מתיבת נח "וישאר אך נח ואשר אתו בתיבה" זה לעומת זה: האנשים אשר זכו להישאר ולהינצל ממי המבול, קיבלו חינוך מיוחד של הצטמצמות וזהירות מדוקדקת, שלא להיכנס לתחום הזולת. בתיבה קטנה נדחסו אדם ובהמה, זאב עם כבש, נמר עם גדי יחדיו - ואיש לא דחף את חברו. כל אחד שמר בקפדנות על תחומו, כי ידעו והרגישו - דחיקת רגלי הזולת תביא מיד להריסת התיבה, כל באי התיבה ייפלו ישר לזרועות המבול. וזאת תורת התיבה, העולם הקטן: להעמיק בלב את ההכרה, כי אף העולם הגדול אינו אלא תיבת נח. הדוחף את רגלי חברו, וכל המשיג גבול חברו, סופו שהוא מביא את העולם כולו לאבדון" (על פי הרב נרייה בספרו "נר למאור")

כמה יפה לסיים דברים הללו במילותיו של יעקב גילעד לחן יהודה פוליקר "פנים אל כל מול פנים פגישה באמצע החיים הגענו אל עצמנו ממקומות כל כך שונים... אהבנו פעם באמת ובתמים אהבנו כמו שילדים יודעים... פנים אל מול פנים. אהבנו פעם באמת ובתמים...

שבת שלום

שרון שלום
רב קהילת קדושי ישראל